

**รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจการเกษตร
จากสถานการณ์พื้นที่การเกษตรประสบอุทกภัย ปี ๒๕๖๕
(ช่วงการเกิดภัย วันที่ ๙ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕)**

๑. ความเป็นมา/สถานการณ์

๑.๑ สภาพอากาศ

ประกาศกรมอุตุนิยมวิทยา เรื่อง พายุโซนร้อน “มูหลาน” ฉบับที่ ๒ (๑๙๓/๒๕๖๕) เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ พายุดีเปรสชันบริเวณทะเลจีนใต้ตอนบนได้ทวีกำลังขึ้นเป็นพายุโซนร้อน “มูหลาน” โดยมีศูนย์กลางอยู่ห่างประมาณ ๒๖๕ กิโลเมตร ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะไหหลำ ประเทศจีน หรือที่ละติจูด ๑๓.๙ องศาเหนือ ลองจิจูด ๑๑๒.๘ องศาตะวันออก มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ ๖๕ กิโลเมตรต่อชั่วโมง พายุเคลื่อนตัวทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือค่อนทางเหนือเล็กน้อย ด้วยความเร็วประมาณ ๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เคลื่อนผ่านเกาะไหหลำ และเคลื่อนขึ้นฝั่งบริเวณประเทศเวียดนามตอนบน เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ ส่งผลทำให้ในช่วงวันที่ ๑๑ - ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ ประเทศไทยมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่งบริเวณภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ฝนตกหนักถึงหนักมากและฝนที่ตกสะสมซึ่งทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก โดยเฉพาะพื้นที่ลาดเชิงเขาใกล้ทางน้ำไหลผ่านและพื้นที่ลุ่ม รวมทั้งส่งผลกระทบต่อพื้นที่บริเวณดังกล่าว และเกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร

ตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ มีร่องมรสุมที่พาดผ่านภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลางตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและภาคตะวันออก เข้าสู่หย่อมความกดอากาศต่ำบริเวณประเทศเวียดนามตอนใต้ ประกอบกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ยังคงพัดปกคลุมทะเลอันดามัน ภาคใต้ และอ่าวไทย ลักษณะเช่นนี้ทำให้ประเทศไทยยังคงมีฝนตกต่อเนื่องและมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่งในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคใต้ ส่งผลให้ฝนตกหนักถึงหนักมากและฝนที่ตกสะสมเกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก โดยเฉพาะพื้นที่ลาดเชิงเขาใกล้ทางน้ำไหลผ่านและพื้นที่ลุ่ม ซึ่งสำรวจความเสียหายยังไม่แล้วเสร็จ

๑.๒ สถานการณ์อุทกภัย น้ำไหลหลาก น้ำเอ่อล้นตลิ่ง และวาตภัย

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานสถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕) เนื่องจากร่องมรสุมพาดผ่านภาคเหนือ ของประเทศลาว ตอนบน และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน และอ่าวไทย ของประเทศไทย ทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมาก ประกอบกับฝนที่ตกสะสม ส่งผลทำให้มีพื้นที่ประสบอุทกภัยรวมทั้งสิ้น ๕๕ จังหวัด ดังนี้ (๑) จังหวัดที่เข้าสู่ภาวะปกติ ๓๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร น่าน ลำปาง ลำพูน นครสวรรค์ เชียงราย พะเยา แพร่ พิชณุโลก อุตรดิตถ์ พิจิตร เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุทัยธานี กาฬสินธุ์ หนองคาย หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ สุรินทร์ อำนาจเจริญ

อุดรธานี ชัยนาท ชลบุรี จันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี นครนายก ลพบุรี สระบุรี กรุงเทพฯ ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง และจังหวัดภูเก็ต และ (๒) จังหวัดที่ประสบอุทกภัย ๒๑ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน น่าน ขอนแก่น เลย ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ยโสธร อุบลราชธานี จันทบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ลพบุรี สระบุรี อุทัยธานี ปทุมธานี สมุทรปราการ พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และจังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓ ผลกระทบด้านการเกษตร (ณ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕)

ด้านพืช ได้รับผลกระทบ ๔๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ น่าน ตาก แพร่ พะเยา ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน อุดรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุทัยธานี พิจิตร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ เลย มหาสารคาม บุรีรัมย์ นครราชสีมา ร้อยเอ็ด ยโสธร หนองคาย ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุดรธานี อุบลราชธานี อำนาจเจริญ กรุงเทพฯ ชัยนาท ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี ตราด ปราจีนบุรี สระแก้ว จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สระบุรี และจังหวัดภูเก็ต เกษตรกรได้รับผลกระทบ ๑๒๓,๐๖๗ ราย พื้นที่ได้รับผลกระทบ ๗๕๖,๒๓๑ ไร่ แบ่งเป็น ข้าว ๖๗๐,๓๕๔ ไร่ พืชไร่และพืชผัก ๗๙,๕๑๑ ไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และอื่น ๆ ๖,๓๖๖ ไร่

สำรวจพบความเสียหายสิ้นเชิง เกษตรกร ๓,๙๐๖ ราย พื้นที่ ๒๔,๗๖๑.๒๐ ไร่ ใน ๒๐ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ น่าน ตาก แพร่ พะเยา ลำปาง แม่ฮ่องสอน อุดรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ กาฬสินธุ์ นครราชสีมา ร้อยเอ็ด หนองคาย ฉะเชิงเทรา จันทบุรี และจังหวัดตราด แบ่งเป็น ข้าว ๑๗,๙๖๒.๘๗ ไร่ พืชไร่และพืชผัก ๖,๓๔๗.๗๓ ไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และอื่น ๆ ๔๕๐.๖๐ ไร่ มูลค่าความเสียหาย ๑๐๗.๔๗ ล้านบาท

ด้านประมง ได้รับผลกระทบ ๒๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ น่าน ตาก พะเยา ลำปาง พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย กาฬสินธุ์ เลย นครราชสีมา หนองบัวลำภู อุบลราชธานี กรุงเทพฯ ตราด ระยอง ปราจีนบุรี นครนายก อ่างทอง และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกษตรกรได้รับผลกระทบ ๔,๐๑๘ ราย พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้รับผลกระทบ ๕,๐๗๖ ไร่ แบ่งเป็น บ่อปลา ๔,๘๖๒ ไร่ บ่อกึ่ง ๒๑๔ ไร่ กระชัง ๔๔๒ ตรม.

สำรวจพบความเสียหายสิ้นเชิง เกษตรกร ๑๑๓ ราย พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้รับความเสียหาย ๒๑๙.๖๓ ไร่ จำนวน ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิจิตร เพชรบูรณ์ นครราชสีมา และจังหวัดตราด คิดเป็นเงิน ๑.๔๓ ล้านบาท

ด้านปศุสัตว์ ได้รับผลกระทบ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก เชียงใหม่ อุดรดิตถ์ พิษณุโลก อุบลราชธานี ระยอง และจังหวัดจันทบุรี เกษตรกร ๓,๔๕๔ ราย สัตว์ได้รับผลกระทบ ๗๘๓,๘๐๗ ตัว แบ่งเป็น โค ๘,๔๔๑ ตัว กระบือ ๒,๖๘๓ ตัว สุกร ๕,๙๘๗ ตัว แพะ/แกะ ๑,๒๒๗ ตัว สัตว์ปีก ๗๘๓,๘๐๗ ตัว แปลงหญ้า ๑,๖๖๑ ไร่ อยู่ระหว่างสำรวจความเสียหาย ปัจจุบันยังไม่พบความเสียหายสิ้นเชิง

๒. ผลการวิเคราะห์

๒.๑ ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ดำเนินการวิเคราะห์มูลค่าผลกระทบด้านพืช พบว่าเกิดผลกระทบ ดังนี้

ที่	จังหวัด	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ได้รับความเสียหาย (ไร่)				มูลค่าความเสียหาย (ล้านบาท)
			ข้าว	พืชไร่และ พืชผัก	ไม้ผล ไม้ยืนต้น และอื่นๆ	รวมพื้นที่	
รวม ๒๐ จังหวัด		๓,๙๐๖	๑๗,๙๖๒.๘๗	๖,๓๔๗.๗๓	๔๕๐.๖๐	๒๔,๗๖๑.๒๐	๑๐๗.๔๗
ภาคเหนือ		๓,๕๕๐	๑๕,๑๒๓.๓๗	๖,๓๔๓.๙๘	๓๔๕.๖๐	๒๑,๘๑๒.๙๕	๘๗.๘๓
๑	กำแพงเพชร	๑๑๕	๕.๐๐	๙๑๓.๕๐	-	๙๑๘.๕๐	๖.๓๙
๒	เชียงใหม่	๔๕๕	๒,๒๖๘.๐๐	๑,๕๐๒.๒๕	๔.๒๕	๓,๗๗๔.๕๐	๑.๙๖
๓	น่าน	๓๘๑	๑,๓๘๐.๖๖	๕๗๓.๘๙	๓๖.๖๐	๑,๙๙๐.๑๕	๘.๓๓
๔	ตาก	๑๖	๘๑.๒๕	๕.๐๐	-	๘๖.๒๕	๐.๒๔
๕	แพร่	๑๔๒	๗.๐๐	๓๔๖.๐๐	๖.๐๐	๓๕๙.๐๐	๒.๒๑
๖	พะเยา	๕๘	๒๙๗.๘๓	๖.๙๐	-	๓๐๔.๗๓	๐.๘๑
๗	ลำปาง	๙๒	๓๗.๕๐	๑๕๐.๗๔	๕.๒๕	๑๙๓.๔๙	๐.๙๖
๘	แม่ฮ่องสอน	๒๘	๔.๐๓	๕๒.๕๙	-	๕๖.๖๒	๐.๓๒
๙	อุตรดิตถ์	๒๖๘	๒๘๒.๗๕	๑๙๖.๗๕	๒๑๑.๐๐	๖๙๐.๕๐	๒.๓๓
๑๐	สุโขทัย	๑๒๗	๑,๕๔๓.๗๕	๑.๐๐	-	๑,๕๔๔.๗๕	๔.๙๕
๑๑	พิษณุโลก	๑,๒๙๐	๖,๑๙๕.๑๒	๒,๒๒๐.๓๖	๔๑.๐๐	๘,๔๕๖.๔๘	๓๘.๖๗
๑๒	เพชรบูรณ์	๔๒๓	๒,๙๗๐.๕๐	๒๔๓.๒๕	๒๙.๕๐	๓,๒๔๓.๒๕	๑๑.๔๗
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		๓๑๐	๒๕๖.๗๕	๓.๗๕	๑	๒,๗๖๖.๐๐	๖.๙๑
๑๓	กาฬสินธุ์	๙๕	๖๙๗.๗๕	-	-	๖๙๗.๗๕	๑.๘๗
๑๔	นครราชสีมา	๕๐	๓๘๔.๗๕	-	-	๓๘๔.๗๕	๐.๗๒
๑๕	ร้อยเอ็ด	๑๖๑	๑,๖๑๓.๐๐	-	๑	๑,๖๑๔.๐๐	๔.๒๗
๑๖	หนองคาย	๔	๕.๗๕	๓.๗๕	-	๙.๕๐	๐.๐๕
ภาคกลาง		๔๖	๑๓๘	-	๑๐๔	๒๔๒.๒๕	๑๒.๗๓
๑๗	ฉะเชิงเทรา	๘	๑๓๘.๒๕	-	-	๑๓๘.๒๕	๑.๑๒
๑๘	จันทบุรี	๒๒	-	-	๕๑.๐๐	๕๑.๐๐	๐.๓๕
๑๙	ตราด	๑๖	-	-	๕๓.๐๐	๕๓.๐๐	๑๑.๒๕

ที่มา : ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕)

คำนวณโดย ส่วนติดตามและวิเคราะห์ภัยพิบัติทางการเกษตร ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ

๒.๒ ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ดำเนินการวิเคราะห์มูลค่าผลกระทบด้านประมง พบว่าเกิดผลกระทบ ดังนี้

ที่	จังหวัด	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ได้รับความเสียหาย (ไร่)			
			บ่อปลา/บ่อกุ้ง (ไร่)	กระชัง (ตรม.)	รวมพื้นที่	วงเงิน (ล้านบาท)
รวม ๔ จังหวัด		๑๑๓	๒๑๙.๖๓	-	๒๑๙.๖๓	๑.๔๓
ภาคเหนือ		๔๓	๗๓.๓๘	-	๗๓.๓๘	๐.๓๔
๑	พิจิตร	๓	๒.๐๐	-	๒.๐๐	๐.๐๑
๒	เพชรบูรณ์	๔๐	๗๑.๓๘	-	๗๑.๓๘	๐.๓๓
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		๑๓	๒๗.๒๕	-	๒๗.๒๕	๐.๑๕
๓	นครราชสีมา	๑๓	๒๗.๒๕	-	๒๗.๒๕	๐.๑๕
ภาคกลาง		๕๗	๑๑๙.๐๐	-	๑๑๙.๐๐	๐.๙๔
๔	ตราด	๕๗	๑๑๙.๐๐	-	๑๑๙.๐๐	๐.๙๔

๓. สรุปและข้อเสนอแนะ

๓.๑ สรุป

ด้านพืช พื้นที่เสียหายสิ้นเชิง ๒๐ จังหวัด เกษตรกร ๓,๙๐๖ ราย พื้นที่ ๒๔,๗๖๑.๒๐ ไร่ แบ่งเป็น ข้าว ๑๗,๙๖๒.๘๗ ไร่ พืชไร่และพืชผัก ๖,๓๔๗.๗๓ ไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และอื่น ๆ ๔๕๐.๖๐ ไร่ มูลค่าความเสียหาย ๑๐๗.๔๗ ล้านบาท

ด้านประมง ได้รับผลกระทบ ๒๒ จังหวัด เกษตรกรได้รับผลกระทบ ๔,๐๑๘ ราย พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้รับผลกระทบ ๕,๐๗๖ ไร่ แบ่งเป็น บ่อปลา ๔,๘๖๒ ไร่ บ่อกุ้ง ๒๑๔ ไร่ กระชัง ๔๔๒ ตรม. สำรวจพบความเสียหายสิ้นเชิง เกษตรกร ๑๑๓ ราย พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้รับความเสียหาย ๒๑๙.๖๓ ไร่ คิดเป็นเงิน ๑.๔๓ ล้านบาท

ด้านปศุสัตว์ ได้รับผลกระทบ ๗ จังหวัด เกษตรกร ๓,๔๕๔ ราย สัตว์ได้รับผลกระทบ ๗๘๓,๘๐๗ ตัว แบ่งเป็น โค ๘,๔๔๑ ตัว กระบือ ๒,๖๘๓ ตัว สุกร ๕,๙๘๗ ตัว แพะ/แกะ ๑,๒๒๗ ตัว สัตว์ปีก ๗๘๓,๘๐๗ ตัว แปลงหญ้า ๑,๖๖๑ ไร่ อยู่ระหว่างสำรวจความเสียหาย

รวมมูลค่าความเสียหาย (ณ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕) ๑๐๘.๙ ล้านบาท แบ่งเป็น ด้านพืช ๑๐๗.๔๗ ล้านบาท ด้านประมง ๑.๔๓ ล้านบาท

๓.๒ ข้อเสนอแนะ

๑) การให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน

- กรมชลประทาน เร่งระบายน้ำออกนอกพื้นที่น้ำท่วมขัง โดยน้ำท่วมขังในพื้นที่ไม่ควรเกิน ๕ วัน เพื่อให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนและพื้นที่การเกษตรน้อยที่สุด

- หน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ ประสานงานกับทุกหน่วยร่วมกันการวางแผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อลดความเสียหายต่อพื้นที่การเกษตร

๒) การให้ความช่วยเหลือในระยะต่อไป

- กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว ให้ความช่วยเหลือในเรื่องของเมล็ดพันธุ์ ส่งเสริมการเพาะปลูกพืชระยะสั้นทดแทนพืชเดิม เพื่อชดเชยรายได้ที่เกษตรกรสูญเสียไป เป็นต้น
- กรมพัฒนาที่ดินช่วยแนะนำการจัดการพื้นที่เพื่อยับยั้งความเสียหายลดความรุนแรงและฟื้นฟูพื้นที่ให้กลับคืนสู่สภาวะปกติโดยเร็ว เช่น นาข้าวที่ออกรวงควรเร่งระบายน้ำออกและไม่ควรใส่ปุ๋ยเคมีโดยฝักระวังโรคและแมลงระบาด หรือกรณีที่ข้าวสุกแก่ให้ทำการเก็บเกี่ยวข้าวและตากให้แห้งโดยเร็วเพื่อลดความชื้นของเมล็ด เป็นต้น
- คณะกรรมการศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร เร่งดำเนินการจ่ายค่าช่วยเหลือเกษตรกรภายในระยะเวลาที่กำหนด

สรุปรายงาน ณ วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๕
จัดทำโดย ส่วนติดตามและวิเคราะห์ภัยพิบัติทางการเกษตร
ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ